

Досвід Німеччини із захисту прав споживачів

Вілінський М., студент групи Ю-74

Науковий керівник – Алещенко І.О., викладач кафедри права СумДУ

Українське законодавство проходить процес адаптації до законодавства Європейського союзу, у цьому разі виникнуть нові правила відносин у сфері захисту прав споживачів. Але одного запозичення європейських норм мало, потрібний також досвід організацій і державних органів, для більш ефективної діяльності на основі адаптованих до євро стандартів положень законів. Одним із таких є досвід Німеччини. “Захист споживача – справа рук самого споживача” – можна роздумувати і так, але в умовах величезного різноманіття на ринку товарів і послуг споживач не в силі самотійно знайти вичерпну інформацію, яка б дозволила зробити оптимальний вибір на користь того чи іншого продукту, а у випадку необхідності й домогтися захисту своїх прав в судовому порядку.

В Німеччині споживача захищає розгалужена галузева і регіональна структура. Цей захист впевнено закріпився на рівні як інституціональному так і правовому. Його структура – в тому вигляді, в якому вона існує сьогодні - сформувалась в 2000 – 2001 роках. Внаслідок загальновідомої історії в Європі про зараження продуктів харчування збудниками захворювання, відомого як “коров’ячий сказ”, тогочасне федеральне міністерство сільського господарства й продовольства отримало додаткові функції у сфері захисту прав споживачів. Тоді ж було створено й Федеральне об’єднання центрів захисту прав споживачів (Verbraucherzentrale Bundesverband, скорочено vzbv). В vzbv входять центри захисту прав споживачів на земельному рівні – така структура є в кожній федеральній землі Німеччини. Крім того, членами Федерального об’єднання є ще 25 галузевих організацій. Наприклад, Pro Bahn – представляє інтереси пасажирів німецької залізниці, а Mieterbund - відстоює права орендарів житлових приміщень. Існує також ряд організацій, які не входять в це об’єднання. Одна з найвідоміших таких структур – фонд, який проводить незалежне тестування товарів і послуг Stiftung Warentest [2].

В Німеччині держава фінансує порушника спокою у сфері захисту прав споживачів. Тобто держава заохочує споживачів до прискіпливішого контролю за діяльністю виробників. Державна участь в захисті прав споживачів не обмежується розробкою відповідних законів, хоча і є його основним завданням, як сказав в інтерв’ю DW-WORLD.DE Крістіан Фрончак (Christian Fronczak), прес-секретар Федерального об’єднання центрів захисту прав споживачів. Фрончак зазначив, що дві третини фінансування Федерального об’єднання отримує з державного бюджету. Ще одним джерелом прибутків цих організацій є стягнення платні за різні види інформаційних матеріалів. “Держава дає нам гроші не для того, щоб ми проводили її політику, а для того щоб ми не давали їй спокійно жити”, - говорить Крістіан Фрончак. Центр захисту прав споживачів – це лобіст інтересів споживачів в політиці, економіці і перед громадськістю. Але лобіювання – це тільки один із розділів роботи чи, за словами Фрончака, останній з його трьох “стовпів”.

Позитивною особливістю Об’єднання центрів захисту прав споживачів є також правовий захист, який надається споживачам. Вони можуть виступати посередниками у вирішенні спору чи проконсультувати споживача про його права. Передача справи в суд є заключним кроком в цьому переліку заходів. Позивачем в цьому випадку виступає сам vzbv або центри захисту прав споживачів в федеральних землях.

Забезпечення правового захисту Крістіан Фрончак вважає більш важливим аспектом підтримки прав споживачів, ніж створення відповідних структур. Важливо, щоб володіння правом передбачало й можливість його реалізації, про що свідчить представницька робота Об’єднання в судах Німеччини, під час якої здійснюється захист порушених прав і інтересів споживачів[1]. Навідмінно від Німеччини в Україні захист порушених прав споживача здійснюється силами самого споживача. Аналіз функцій та завдань державної інспекції із захисту прав споживачів, свідчить про відсутність можливості для споживачів захисту їх прав у судовому порядку при підтримці інспекції. Організації з захисту прав споживачів в Україні повноважні лише застосувати до порушників визначені їм законом санкції, а домогтися відшкодування шкоди споживач змушений добиватися у судовому порядку самотужки [3]. Як висновок можна зазначити, що в Україні простежується не зацікавленість

держави у заохоченні споживача, щодо пильного контролю над товарами та послугами, які наявні на ринку. Це пояснюється тим, що в нашій країні політична система захищає виробничу сферу країни, більшість підприємств якої належить державним високо посадовцям, тому контроль споживачів і підвищення вимог до стандартів якості продукції є зайвими речами для власників цих виробництв.

Список використаних джерел:

1. Как защищены в Германии права потребителей . - [Електронний ресурс]. - Режим доступа: www.dw.de
2. Der Verbraucherzentrale Bundesverband . – [Електронний ресурс]. - Режим доступа: www.vzbv.de
3. Державна інспекція з питань захисту прав споживачів. - [Електронний ресурс]. – Режим доступа: www.dssu.gov.ua